

موضوع

بخشنامه شماره م/۲۴۰۳ مورخ ۱۳۸۶/۰۶/۱۷؛ حداقل الزامات تحت عنوان "رهنمود مدیریت موثر ریسک نقدینگی"

شماره: م/۲۴۰۳

تاریخ: ۱۳۸۶/۰۶/۱۷

«بسمه تعالی»

جهت اطلاع کلیه مدیران عامل محترم بانکهای دولتی غیر دولتی
شرکت دولتی پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال گردید
با سلام

به طوری که مستحضرنند پرداخت بدهیها در سررسید ایفای به موقع تعهدات و استفاده از فرصتهای سرمایه گذاری در زمره فعالیتهای مهم و حیاتی بانک ها موسسات اعتباری میباشند که انجام آنها منوط به وجود نقدینگی کافی است تأیید میفرمایند از یک سو نگهداشت مازاد نقدینگی منجر به عدم استفاده از داراییهای مولد گردیده که موجب تضییع حقوق سپرده گذاران و سهامداران خواهد شد و از سوی دیگر کمبود نقدینگی عدم توانایی بانک (موسسه اعتباری در پرداخت بدهیها و ایفای به موقع تعهدات را به دنبال خواهد داشت که این امر میتواند باعث از دست رفتن حسن شهرت و در صورت عدم اتخاذ تمهیدات لازم منجر به ورشکستگی بانک ر موسسه اعتباری گردد. از این رو به منظور برخورداری از توان و ظرفیت مناسب نقدینگی جهت ایفای موثر نقش واسطه گری وجوه ضروری است بانک ها ر موسسات اعتباری مدیریت نقدینگی مناسبی را اعمال نمایند به نحوی که علاوه بر انجام فعالیتهای عادی از توان کافی جهت رفع مشکلات نقدینگی و گذر از شرایط حساس و بحرانی نیز برخوردار باشند.

با عنایت به مراتب فوق استقرار سیستم مدیریت ریسک نقدینگی کارا و اثربخش به منظور اعمال مدیریت مناسب نقدینگی ضروری مینماید. بدین لحاظ به پیوست رهنمود مدیریت ریسک نقدینگی جهت اجرا و فراهم نمودن مقدمات لازم ابلاغ می گردد. مقتضی است آن بانک موسسه اعتباری با طراحی سازمان مناسب و تمهید ساز و کارهای مورد نیاز زمینه اجرای موثر این رهنمود را فراهم آورده و برحسن اجرای آن نظارت دقیق و مستمر داشته باشد. یادآور می گردد رهنمود پیوست حداقل ضوابط جهت مدیریت ریسک نقدینگی را در بردارد لذا آن بانک موسسه اعتباری میتواند فراتر از حداقل های تعیین شده متناسب با اندازه نوع و پیچیدگی و گستره فعالیت های خود در چارچوب این رهنمود عمل نماید.

خواهشمند است دستور فرمایند رهنمود پیوست پس از اتخاذ تدابیر لازم در سطوح هیات مدیره و مدیریت ارشد به تمامی واحدهای ذی ربط آن بانک ر موسسه اعتباری ابلاغ گردیده و تمهیدات مقتضی برای اجرای مناسب آن اندیشیده شود. ص
اداره مطالعات و مقررات بانکی

سیمین دخت حکاک

۳۸۱۶

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل نظارت بر بانکها و موسسات اعتباری

رهنمود

مدیریت ریسک نقدینگی

تیر ماه ۱۳۸۶

فهرست مطالب

عنوان

مقدمه

تعاریف

اهداف مدیریت نقدینگی

فرآیند مدیریت ریسک نقدینگی

استراتژی (راهبرد مدیریت ریسک نقدینگی

ساختار سازمانی مدیریت ریسک نقدینگی

مقررات داخلی

مدیریت دسترسی به بازار

سیستم اطلاعاتی

اندازه گیری و مراقبت خالص جریانهای نقدی

مدیریت ریسک نقدینگی ارزشهای عمده

سناریوهای مدیریت نقدینگی

برنامه احتیاطی

سیستم کنترل داخلی

الزام به رعایت مقررات

پیوست نمونه پیشنهادی ساختار سازمانی مدیریت ریسک نقدینگی

لم

بسمه تعالی

رهنمود مدیریت ریسک نقدینگی

مقدمه :

از آنجا که ایفای به موقع تعهدات و تامین داراییهای مورد نیاز برای هر بنگاه اقتصادی به منظور تداوم فعالیت امری اجتناب ناپذیر میباشد و این موضوع در بانکها و موسسات اعتباری غیربانکی با توجه به ماهیت و نوع فعالیت آنها از اهمیت ویژه ای برخوردار است و نیز به واسطه اینکه اضافه برداشت بانکها از حسابهای آنها نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران آثار و تبعات پولی و تورمی مخربی به دنبال دارد لذا ضروری است بانکها و موسسات اعتباری غیربانکی به منظور برخورداری از توان و ظرفیت بالای نقدینگی سیستم مدیریت ریسک نقدینگی را مستقر نمایند. از این رو بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در راستای اجرای وظیفه محوله در بند (ب) از ماده ۱۱ قانون پولی و بانکی کشور مصوب (۱۸) تیرماه ۱۳۵۱ و اصلاحات پس از آن مبنی بر نظارت بر بانکها و موسسات اعتباری غیربانکی به منظور حصول اطمینان از کارایی و اثر بخشی سیستم مدیریت ریسک نقدینگی رهنمود مدیریت ریسک نقدینگی که از این پس به اختصار رهنمود نامیده میشود را تدوین می نماید.

ماده ۱- تعاریف

در این رهنمود اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح ذیل تعریف می گردند

(۱-۱) مؤسسه اعتباری

شامل کلیه بانک ها اعم از دولتی و غیر دولتی موسسات اعتباری غیربانکی و عنداللزوم تعاونی های اعتبار صندوقهای قرض الحسنه شرکت های لیزینگ و سایر تشکلهای اعتباری است که با مجوز و یا تحت نظارت بانک مرکزی ج.ا.ا فعالیت می کنند.

(۱۲) نقدینگی

توانایی مؤسسه اعتباری در تامین منابع نقد جهت پرداخت بدهی های ایفای تعهدات و افزایش دارایی ها

(۱۳) ریسک نقدینگی

احتمال به خطر افتادن توانایی مؤسسه اعتباری در تامین منابع نقد جهت پرداخت بدهیهای ایفای تعهدات و افزایش دارایی ها

(۱۴) دارایی های نقدی

وجه نقد و سایر داراییهای مؤسسه اعتباری که به سرعت به سهولت و با حداقل هزینه ی ممکن قابل تبدیل به وجه نقد باشد.

(۱) وضعیت نقدینگی مؤسسه اعتباری

مازاد یا کسری در داراییهای نقدی مؤسسه اعتباری در مقاطع زمانی مشخص

ماده ۲ اهداف مدیریت نقدینگی

(۱-۲) پرداخت بدهیها و ایفای تعهدات به طور مستمر و به موقع

(۲-۲) نگهداری سطح مناسبی از نقدینگی جهت پاسخگویی به جریانهای نقدی خروجی غیر منتظره بر اساس تجربیات گذشته

(۲) اجتناب از تامین وجوه با هزینه های قابل ملاحظه از جمله فروش اجباری دارایی ها

(۲۴) تامین سطح مناسبی از نقدینگی مطابق با حدود تعیین شده در مقررات داخلی

ماده ۳ فرآیند مدیریت ریسک نقدینگی

مؤسسه اعتباری میبایست فرآیند زیر را به منظور مدیریت ریسک نقدینگی به کارگیرد

(۱-۳) رعایت الزامات اساسی مدیریت ریسک نقدینگی به شرح ذیل:

الف تدوین استراتژی مدیریت ریسک نقدینگی مطابق با ماده (۴)

ب ایجاد ساختار سازمانی مدیریت ریسک نقدینگی مطابق با ماده (۵)

ج تدوین مقررات داخلی برای مدیریت ریسک نقدینگی مطابق با ماده (۶)

د ثبات و تنوع بخشی به منابع تامین وجوه مطابق با ماده (۷)

ه ایجاد سیستم اطلاعاتی مدیریت ریسک نقدینگی مطابق با ماده (۸)

(۳۲) اتخاذ رویه های اندازه گیری مراقبت و محدود نمودن ریسک نقدینگی به شرح زیر

الف انتخاب روشهای مناسب برای اندازه گیری مراقبت سطح نقدینگی و محدود نمودن ریسک نقدینگی متناسب با اندازه

ماهیت و پیچیدگی فعالیتهای مؤسسه اعتباری مطابق با ماده (۹)

ب اتخاذ رویه هایی به منظور اندازه گیری مراقبت مدیریت و تعیین حدود ریسک نقدینگی ارزشهای عمده مطابق با ماده (۱۰)

(۳۳) پیش بینی سناریوهای مختلف برای مدیریت نقدینگی مطابق با ماده (۱۱)

(۳۴) تدوین برنامه احتیاطی برای مواجهه با شرایط بحرانی (مطابق با ماده (۱۲)

(۵-۳) استقرار سیستم مناسب کنترل داخلی مرتبط با مدیریت ریسک نقدینگی (مطابق با ماده (۱۳)

ماده ۴ استراتژی (راهبرد مدیریت ریسک نقدینگی

استراتژی مدیریت ریسک نقدینگی در برگرفته اصول و روشهای اساسی مدیریت ریسک نقدینگی است که باید به تایید هیات مدیره برسد. این اصول و روشها که میبایست مبتنی بر فرض مدیریت ریسک نقدینگی به صورت روزانه باشد عمدتاً شامل

موارد ذیل می گردند

(۴۱) روشهای اندازه گیری و مراقبت ریسک نقدینگی

(۴-۲) اصول تدوین سناریوها؛

(۴) روشها و رویه های محدود نمودن ریسک نقدینگی شامل

الف الزاماتی برای ساختار دارایی ها و بدهیها

ب الزاماتی برای ساختار داراییهای نقد و قابل معامله

ج سایر الزامات مقرر توسط مؤسسه اعتباری

(۴-۴) اصول به کارگیری ابزارهای مالی در مدیریت ریسک نقدینگی

(۴۵) اصول مدیریت نقدینگی هر یک از ارزهای عمده

(۴۶) اصولی برای حصول اطمینان از ثبات و تنوع منابع تامین وجوه

(۴۷) اصول رفع مشکلات نقدینگی در کوتاه مدت و بلند مدت

(۴۸) اصول تدوین و بازنگری برنامه احتیاطی

تبصره ضروری است استراتژی مدیریت ریسک نقدینگی مؤسسه اعتباری متناسب با توسعه مؤسسه و همگام با تحولات اقتصادی مورد بازنگری قرار گیرد.

ماده ۵ ساختار سازمانی مدیریت ریسک نقدینگی

به منظور حصول اطمینان از اعمال مدیریت مؤثر ریسک نقدینگی مؤسسه اعتباری میبایست ساختار سازمانی کارا و مؤثری متناسب با اندازه مؤسسه و نوع و پیچیدگی فعالیت ها مستقر نماید.

(۵۱) کمیته فرعی ریسک نقدینگی

الف کمیته عالی مدیریت ریسک رجوع شود به پیوست شماره ۲ رهنمودهایی برای نظام مؤثر کنترل داخلی در مؤسسات اعتباری) - که مسئولیت تدوین استراتژیها سیاستها و رویه های کلی مدیریت انواع ریسک ها را بر عهده دارد - میتواند به منظور انجام وظایف به نحو اثر بخش کمیته های فرعی تخصصی مدیریت انواع ریسک ها را تشکیل دهد که از جمله آنها کمیته فرعی ریسک نقدینگی میباشد.

ب اعضای کمیته فرعی ریسک نقدینگی توسط کمیته عالی مدیریت ریسک تعیین میگردند لیکن عضویت افراد زیر در کمیته مزبور ضرورت دارد

رئیس واحد اجرایی مدیریت ریسک

رئیس واحد خزانه داری

رئیس واحد امور مالی

رئیس واحد مرتبط با برنامه ریزی و تجهیز منابع

رئیس واحد اعتبارات

رئیس واحد سرمایه گذاری

ج عمده وظایف کمیته فرعی ریسک نقدینگی عبارتند از:

ارائه پیشنهاد به کمیته عالی مدیریت ریسک در خصوص استراتژی سیاستها و رویه های مدیریت ریسک نقدینگی

ارائه برنامه احتیاطی برای مواجهه با شرایط بحرانی به کمیته عالی مدیریت ریسک

معرفی مقام مسئول تشخیص و مدیریت بحران به کمیته عالی مدیریت ریسک جهت تایید؛

نظارت بر وضعیت و ریسک نقدینگی در کلیه سطوح مؤسسه اعتباری و حصول اطمینان از رعایت حدود مصوب هیات مدیره

بررسی گزارشهای دریافتی از واحد اجرایی مدیریت ریسک و تسلیم گزارشهای مذکور به کمیته عالی مدیریت ریسک

(۵۲) واحد مدیریت ریسک نقدینگی

الف به منظور شناسایی اندازه گیری مراقبت و کنترل ریسک نقدینگی در چارچوب حدود مصوب هیات مدیره و همچنین جهت تسهیل نظارت مؤثر بر ریسک نقدینگی لازم است هیات مدیره واحد مدیریت ریسک نقدینگی - که از زیر مجموعه های واحد اجرایی مدیریت ریسک میباشد - را تشکیل دهد.

ب اهم وظایف واحد مدیریت ریسک نقدینگی عبارتند از:

ارزیابی مناسب بودن مدلهای به کار گرفته شده برای اندازه گیری ریسک نقدینگی و گزارش نتایج حاصله

بررسی تطابق منابع واقعی در معرض ریسک نقدینگی با حدود مصوب منابع در معرض ریسک نقدینگی

کنترل ادواری نتایج واقعی با نتایج حاصل از پیش بینی مدلهای

برآورد مستمر هر یک از اجزای درآمد با توجه به ریسک نقدینگی

متناظر با آن طراحی و اجرای آزمون بحران و تحلیل نتایج آن تهیه منظم گزارشهای سنجش ریسک نقدینگی؛ گزارش منظم نتایج بررسی ها به واحد اجرایی مدیریت ریسک

توضیح نمونه پیشنهادی ساختار سازمانی مدیریت ریسک نقدینگی به پیوست ارائه شده است.

ماده ۶ مقررات داخلی

مقررات داخلی مدیریت ریسک نقدینگی هر مؤسسه اعتباری می بایست به

تصویب هیات مدیره برسد و حداقل موارد زیر در آن قید شود

(۶-۱) ساختار سازمانی کارا و مؤثر شامل تعیین حدود اختیارات مسئولیت ها و جریان های اطلاعاتی به منظور فراهم آوردن مبنایی برای استقرار استراتژی مدیریت ریسک نقدینگی

(۶۲) روشهای مناسب جهت همکاری مؤثر بین واحدهای مسئول مدیریت ریسک نقدینگی و واحدهای ارائه دهنده اطلاعات با اهمیت به منظور مدیریت ریسک نقدینگی

۶۳) الزاماتی برای ارائه اطلاعات در فواصل منظم و با جزئیات کامل به هیات مدیره مدیریت ارشد و سایر کارکنان مرتبط (۶-۴) رویه های اندازه گیری و مراقبت ریسک نقدینگی برای هر یک از ارزشهای عمده به تفکیک و یک جا برای تمام ارزشها مطابق با ماده (۱۰)

۶۵) تعریف شاخصهای عمده برای ریسک نقدینگی نحوه مراقبت مستمر از مؤثر بودن آنها و تعیین حدود برای ارزش شاخصهای مذکور

۶۶) رویه های اصلاحی مورد استفاده در موارد تجاوز از حدود مقرر

۶۷) تدوین ضوابطی جهت موارد استثناء

۶-۸) روشهایی برای طراحی سناریوهای اصلی تداوم فعالیت و جایگزین (بحران) و الزاماتی برای بازنگری میزان اعتبار مفروضات و پارامترهای مورد استفاده در سناریوی اصلی به طور منظم و در سناریوی جایگزین حسب ضرورت

۶۹) ساز و کار کنترلی به منظور حصول اطمینان از عملکرد صحیح مدیریت ریسک نقدینگی

۱۰ ۶) الزاماتی برای بازنگری منظم مقررات داخلی و استراتژی مدیریت ریسک نقدینگی

ماده ۷ مدیریت دسترسی به بازار

۷۱) به منظور دستیابی به ثبات و تنوع بخشی منابع تامین وجوه ضروری است مؤسسه اعتباری موارد زیر را مد نظر قرار دهد

الف - برقراری ارتباط مستمر و مستحکم با اعتباردهندگان بانکهای طرف معامله، سایر مشتریان و شرکای تجاری عمده و مؤثر بر نقدینگی مؤسسه

ب بررسی میزان قابلیت اتکا به هر یک از منابع تامین وجوه ج تحت نظر قرار دادن گزینه های مختلف تامین وجوه و روند آنها

۷۲) به منظور حصول اطمینان از فروش به موقع و با قیمت مناسب دارایی ها

مؤسسه اعتباری میبایست همواره امکان دسترسی به بازار را تحت نظر قرار دهد.

ماده ۸ سیستم اطلاعاتی

مؤسسه اعتباری به منظور ارایه اطلاعات ضروری و مورد نیاز به مدیریت و سایر کارکنان مؤثر بر نقدینگی و مرتبط با آن به جهت اندازه گیری مراقبت و کنترل مستمر ریسک نقدینگی - باید از سیستم اطلاعاتی جامعی با ویژگیهای ذیل برخوردار باشد

۸۱) ارایه اطلاعات به طور روزانه و در دوره های زمانی مشخص به منظور اندازه گیری و بررسی روند ریسک نقدینگی

۲ ۸) ارایه اطلاعات به منظور اندازه گیری ریسک نقدینگی برای هر یک از ارزشهای عمده به تفکیک و برای کلیه ارزشها به صورت یک جا

۸) ارایه اطلاعات در خصوص شاخصهای ریسک نقدینگی جهت مقایسه ارزش آنها با حدود مقرر

۴) ارایه اطلاعات در خصوص وضعیت نقدینگی جهت مقایسه با حدود مقرر

۸۵) ارایه اطلاعات جهت ارزیابی روند نقدینگی در سطح کل مؤسسه اعتباری

۸) ارایه اطلاعات در خصوص ترکیب بدهیها به طور کلی و در مورد سپرده گذاران عمده به تفصیل

ماده ۹ اندازه گیری و مراقبت خالص جریانهای نقدی

به منظور مدیریت ریسک نقدینگی مؤسسه اعتباری باید رویه های مناسبی برای اندازه گیری و مراقبت خالص جریانهای نقدی در اختیار داشته باشد.

این رویه ها عمدتاً شامل موارد زیر است:

۹۱) جمع آوری کلیه اطلاعات کمی ضروری برای مدیریت ریسک نقدینگی

۹۲) تنظیم جدول سررسید پلکانی جدول سنی داراییها و بدهی های بالای خط ترازنامه

۹۳) پیش بینی و ارزیابی جریانهای نقدی محتمل و مورد انتظار ناشی از اقلام زیر خط ترازنامه

۹-۴) اندازه گیری و مقایسه جریانهای نقدی ورودی و خروجی (اعم از بالا و زیر خط تر از نامه)

۹۵) مراقبت روزانه از خالص جریانهای نقدی حداقل برای پنج روز کاری آتی و دوره های زمانی طولانی تر

۹۶) اندازه گیری ارزش شاخصهای عمده ریسک نقدینگی و مقایسه آنها با حدود از پیش تعیین شده.

ماده ۱۰ مدیریت ریسک نقدینگی ارزشهای عمده

مؤسسه اعتباری موظف است به منظور نیل به اهداف مدیریت نقدینگی رویه هایی را برای اندازه گیری مراقبت و کنترل نقدینگی در مورد هر یک از ارزشهای عمده که با آنها فعالیت می نماید بکار گیرد.

۱۰۱) به منظور مدیریت ریسک نقدینگی ارزشها ضروری است مؤسسه اعتباری با توجه به حجم مبادلات ارزشها برای هر یک از ارزشهای عمده به تفکیک و برای تمام ارزشها به صورت یک جا حدودی را تعیین نماید که این حدود همواره باید تحت مراقبت قرار گیرد.

۱۰۲) در تعیین محدودیتهای فوق الذکر، لازم است مؤسسه اعتباری به وضعیت مالی، نوع و پیچیدگی فعالیتها حجم مبادلات و شرایط غیر مترقبه توجه نماید.

۱۰۳) در صورتی که مؤسسه اعتباری داراییها و بدهیهای ارزی خود را بر حسب ارزشهای متفاوت نگهداری نماید ضروری است موارد ذیل را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد

الف - شرایط مؤثر بازار در دسترسی به بازار ارز؛

ب امکان تبدیل هر ارز به ارزهای دیگر در شرایط مختلف
ج سایر شرایط موثر در تامین ارز مورد نیاز مؤسسه اعتباری

ماده ۱۱ سناریوهای مدیریت نقدینگی

۱۱-۱) مؤسسه اعتباری به منظور نیل به اهداف مدیریت نقدینگی باید سناریوی اصلی تداوم فعالیت و سناریوی جایگزین بحران را طراحی نماید.

الف - سناریوی اصلی تداوم فعالیت

این سناریو به رفتار جریانهای نقدی مورد انتظار که ناشی از فعالیت های عادی مؤسسه اعتباری است اشاره دارد تحت سناریوی مذکور، مؤسسه اعتباری ملزم است به منظور اطمینان از ایفای تعهداتش در سررسید مدیریت نقدینگی خود را به صورت روزانه اعمال نماید.

ب سناریوی جایگزین (بحران)

این سناریو به رفتار جریانهای نقدی در هنگام بروز اختلالات حتمی یا احتمالی از قبیل مشکلات عملیاتی تردید در پرداخت به موقع بدهی ها و عدم توانایی مؤسسه در انطباق با تغییرات محیطی اشاره دارد تحت این سناریو مؤسسه اعتباری به منظور مقابله با مشکلات مذکور بایستی نقدینگی کافی جهت انجام عملیات برای حداقل پنج روز کاری در اختیار داشته باشد.

۱۱۲) در هر یک از سناریوهای فوق مفروضات در خصوص میزان و ترکیب دارایی ها عمدتاً شامل موارد ذیل میباشد

الف برآورد میزان داراییهای سررسید شده که مؤسسه اعتباری تمایل و توانایی تمدید آنها را دارد؛

ب برآورد افزایش یا کاهش در میزان دارایی های عمده

ج طبقه بندی هر یک از داراییها بر حسب درجه نقد شوندگی آنها.

۱۱۳) در سناریوی اصلی تداوم فعالیت مفروضات در خصوص میزان و ترکیب بدهی ها، عمدتاً عبارتند از:

الف - برآورد سطح متعارفی از میزان بدهیهای سررسید شده ی قابل تمدید و رشد متعارف سپرده های جدید

ب برآورد میانگین موزون سپرده های سرمایه گذاری مدت دار براساس سررسید آنها و تخمین میزان بازپرداخت سپرده های عندالمطالبه براساس روند گذشته.

۱۱-۴) در سناریوی جایگزین بحران) مفروضات در خصوص میزان و ترکیب بدهی ها بطور عمده متشکل از موارد زیر میباشد
الف - برآورد میزان منابع مالی که تحت هر شرایطی در اختیار مؤسسه اعتباری می باشد و برآورد میزان توانایی مؤسسه در افزایش این گونه منابع

ب برآورد میزان منابع مالی که تحت شرایط بحرانی مؤسسه اعتباری آنها را از دست خواهد داد؛

ج برآورد میزان منابع مالی احتیاطی که با توجه به شدت بحران مورد نیاز مؤسسه اعتباری خواهد بود.

۱۱۵) در سناریوهای اصلی و جایگزین مفروضات مربوط به میزان و ترکیب اقلام زیر خط ترازنامه عمدتاً باید شامل برآورد جریانهای خروجی ناشی از تعهدات اعتباری ضمانت نامه ها اعتبارات اسنادی و ابزارهای مشتقه مانند قراردادهای آتی اختیاری و ... باشد.

۱۱-۶) هنگام بررسی مفروضات سناریوهای اصلی و جایگزین سایر عوامل مؤثر بر نقدینگی مؤسسه اعتباری از جمله نیازهای نقدینگی ناشی از پرداخت ها تسویه مبادلات خدمات کارگزاری و ... باید در نظر گرفته شوند.

۱۱۷) ضروری است مؤسسه اعتباری اعتبار مفروضات مطروحه در هر یک از سناریوها را با توجه به شرایط درون و برون سازمانی خود، به طور منظم مورد بررسی قرار دهد. در صورت تغییر مفروضات هر یک از سناریوها، لازم است، سناریوی ذی ربط به نحو مقتضی تعدیل و اصلاح شود.

ماده ۱۲ برنامه احتیاطی

به منظور مقابله با مشکلات نقدینگی در شرایط بحرانی مؤسسه اعتباری ملزم به طراحی برنامه احتیاطی میباشد که تصویب آن توسط هیات مدیره مؤسسه ضروری است. این برنامه میبایست عمدتاً شامل موارد زیر باشد:

۱۲-۱) رویه هایی به منظور پیشگیری از وقوع شرایط بحرانی

ضروری است مؤسسه اعتباری به منظور پیشگیری از وقوع شرایط بحرانی رویه هایی را اتخاذ نماید که از جمله آنها میتوان به رویه ی بکارگیری علائم هشدار دهنده به شرح زیر اشاره نمود:

الف - تعیین علائم هشدار دهنده ی وقوع بحران

ب تعیین اقدامات مؤثر در هنگام بروز هر یک از علائم فوق

ج وجود ساز و کارهایی جهت مراقبت دائمی از علائم فوق الاشاره و گزارش دهی آنها به مقامات ذیربط

توضیح به طور مثال تداوم بدهکار شدن حسابهای موسسه اعتباری نزد بانک مرکزی ج.ا.ا. میتواند از جمله علائم هشدار دهنده ی مذکور در بند الف فوق محسوب گردد.

۱۲-۲) سیاستهایی برای گذر از شرایط بحرانی

ضروری است مؤسسه اعتباری به منظور مواجهه با شرایط بحرانی سیاستهایی را اتخاذ نماید که عمدتاً شامل موارد ذیل باشد

الف تعیین مقام مسئول جهت تشخیص و مدیریت بحران

ب تفکیک صریح و صحیح مسئولیتها و تفویض اختیارات به مدیران و کارکنان ذی ربط

ج تعیین رویه هایی جهت حصول اطمینان از برقراری جریان صحیح و به موقع اطلاعات در درون و برون مؤسسه اعتباری، عمدتاً به شرح زیر

اتخاذ ترتیبات لازم جهت آگاهی سریع بانک مرکزی ج.ا.ا. از وقوع بحران

وجود ساز و کاری جهت دسترسی به موقع مدیران ارشد به اطلاعات به منظور اتخاذ تصمیمات مقتضی

ارایه اطلاعات به موقع به کارکنان مؤثر بر نقدینگی و مرتبط با آن جهت انجام وظایف محوله
د اتخاذ تمهیداتی به منظور تغییر در ترکیب داراییها و بدهی ها مانند: افزایش نرخ سود سپرده ها فروش داراییهایی که به
قصد نگهداری خریداری شده اند و)،
ه اولویت بندی اعتبار دهندگان گیرندگان تسهیلات و سایر مشتریان بر طبق درجه اهمیت آنها به منظور حفظ روابط
مؤسسه با مشتریان عمده
و تعیین میزان منابع احتیاطی در دسترس - متناسب با شرایط بحرانی - و اولویت بندی منابع مذکور
ز تدوین برنامه ای برای مواقع عدم دسترسی مؤسسه به منابع احتیاطی
ح وجود برنامه و روشهایی برای برقراری ارتباط با جامعه از طریق رسانه های گروهی به منظور حفظ حسن شهرت
مؤسسه اعتباری و جلوگیری از بروز و گسترش شایعات
تبصره ضروری است مؤسسه اعتباری برنامه احتیاطی را با توجه به تغییر در شرایط درون و برون مؤسسه بطور منظم
مورد بازنگری قرار دهد.
ماده ۱۳- سیستم کنترل داخلی
۱۳-۱) مؤسسه اعتباری باید سیستم کنترل داخلی مؤثر و کارایی برای مدیریت ریسک نقدینگی ایجاد و همواره از اثر بخشی
و کارایی آن اطمینان حاصل نماید. این سیستم جزء لاینفک سیستم کنترل داخلی مؤسسه اعتباری بوده و بایستی از ویژگی
های زیر برخوردار باشد
الف - محیط کنترلی مناسب
ب فرایند مناسبی برای شناسایی اندازه گیری و مراقبت ریسک نقدینگی
ج ساز و کارهای کنترلی در مقررات داخلی و رویه ها
د سیستم اطلاعاتی مناسب
ه بررسی مستمر میزان تبعیت از سیاستها و رویه های اتخاذ شده رعایت مقررات داخلی و محدودیتهای مقرر
(۱۳۲) سیستم کنترل داخلی کارآمد میبایست اثر بخشی و کارایی سیستم مدیریت نقدینگی را به وسیله واحد حسابرسی
داخلی به طور مستمر مورد بررسی و ارزیابی قرار دهد.
۱۳) در هنگام بروز اختلال در سیستم مدیریت نقدینگی سیستم کنترل داخلی باید از انجام موارد زیر اطمینان حاصل نماید
الف اجرای اقدامات اصلاحی مناسب جهت اصلاح به موقع سیستم مدیریت نقدینگی در مواقع ضروری
ب اطلاع به موقع مدیران مرتبط با مدیریت نقدینگی از اختلالات
ماده ۱۴ الزام به رعایت مقررات
مؤسسه اعتباری همواره ملزم به رعایت این رهنمود و سایر مقرراتی است که به
منظور حصول اطمینان از اعمال مؤثر مدیریت ریسک نقدینگی توسط بانک مرکزی ج.ا.ی تعیین و ابلاغ می گردد.

محا؟ خ؛

ل

t

۱۶

